

Girona (48b19-22). El fr. central *saunée* 'filat d'agafar aloses' ja va ser explicat per Ant. Thomas (*Rom.* XLII, 425) i Wartburg (48b13-18) n'amplia les dades, com a derivat en *-ée* del mateix *sedon*. Que tot plegat es deriva del romànic SETA 'seda' o 'crin' és el que ha vist tothom (*REW*, Thomas, Wartburg). Crec, doncs, que el cat. *sendera* és un cas més d'aquesta derivació. Si el basc *xedera* suposa SET-ARIA, el nostre *sendera* en pot ser simplement la resposta catalana, i la intervenció de *senda* i de *sendat* es reduiria a contagiar-li la *-n-*. Havent-hi SET-ARIA en base a SET-ON-ATA en fr. central, també fóra lícit conjecturar un SET-ON-ARIA, combinant-los, que hauria donat* *sednera*, i amb canvi ben lleu *sendera* ajudant-hi aquelles influències. Cf. encara *saliguera* (V. supra, fi de SARJA) que com a sinònim de *sendera* hi pogué ajudar.

DERIV: *Sendall. Senderol. Ensenderar*. Per a *sender*, *sendera* ('camí' i 'filat'), *-deró*, *-erola*, *assenderat*, V. supra. Un *sendereraj* és invenció de lexicògrafs dolents a base del castellà. *Racó la Sendàl*, clotada fonda dins l'intricat muntanyam de Capçanes (sota el Baranc del Collet): «—? — Vol dir un camí dolent, que fa salts» (1935), ¿però potser haplogia per *Racó de la Senda de Dalt? Sendes* (no pas *Sendés*, *AlcM*): llogaret agregat, i vall elevada dins el terme de Castellbò, SdUrg, baixant-hi el 1933 vaig haver de travessar una dotzena de sendes paral·leles.

¹ Està per *esca(t)jant*, espècie de reclam o *escotxegador*, per atraure la perdu; així es pot acabar d'acabar el mot que ja comenté al III, 510b30, i que ha d'anar a 559a49.

Sendal, V. *sendat*. *Sendall*, V. *senda*. *Sendamont*: cal escriure *Sen d'Amunt* i *Sen d'Avall*, com diuen en el país, i encara més sovint *Sen* i prou, nom antic i conegut d'aquest doble llogaret de Montanui (Ribagorçana, 1957)

SENDAT, 'cert teixit fi antic, com de seda', mot comú amb el fr. ant. *cedal*, *cedé*, oc ant *cedat*, it ant. i dial. *zendado*, *zendale*, cast. ant. CENDAL, d'origen incert, encara que no és inversemblant que estigui relacionat amb el gr. *συνδών*, *συνδόνος*, de sentit anàleg, és dubtós per diverses raons, i hauria de ser relació indirecta, sobretot perquè no s'explica el canvi de terminació. □ 1.ª doc: mj. S. XIII

Com que el conjunt de les dades i història d'aquest mot internacional, i el seu problema etimològic, van ser estudiats a fons en l'extens article del DCEC/DECH, hi remetem sense repetir-lo. No sols l'origen últim és incert sinó també el camí seguit pel mot dins la Romània. La tesi grega d'Alessio (a base de *κεντάω*) (*RLiR* XVIII, 63) va ser refutada amb bones raons per Prati (*RLiR* XIX, 219), i amb d'altres, concloents, en el meu article.

Wartburg ho admet així (l'article del FEW XI, 641-2 torna a SINDON), però refiant-se en canvi de les dades filològiques d'Alessio accepta la seva tesi que el mot va passar d'Itàlia a França: les aparences fonètiques són més aviat contràries i les millors autoritats en la

matèria (Bezzola, *Abb. St. Gallensis Italiani*, 69 etc.) creuen el contrari; ni una cosa ni l'altra està demostrada, car Wartburg es refia massa de les dades d'Alessio; el mot ja es troba en el N. de França en el S. X i en el Sud abunda molt des del XII: a It., Alessio cita un testimoni de Pàdua de 829 i els altres són posteriors als francesos (un del S. XI; la resta, tardana); i el fet que des de França es propagués d'hora a Anglaterra, Països Baixos, a -al. mj. i kymri, tampoc abona el judici d'Alessio i Wartburg.

Es pot aclarir ara que no està pas descartat que hi hagi relació amb el mot grec (d'on el llatí, ja en Marcial), que es creia tela importada de l'Àsia o la Índia, i per tant és concebible que es tractés d'una formació paràhela, sobretot si hi hagués relació amb la família de l'índic [vèdic] *sindhub* 'límit natural' 'gran riu', d'on el nom de l'Índos i de la nació índica del *Sindh* (cf. Mayrhofer, *Altind k etym Wb.* III, 568), i més si hi hagués un parentiu d'això, proto-índic, o indoairani, amb *Sindos* i els antics *Σινδοί* ciutat i poble (escític?) del vessant Nord del Caucas (cf. Walde-H. II, 542). És el que hom suggereix, i llavors hi hauria simple alternativa entre les terminacions: la del grec i les dues o tres del romànic. Però tot resta incert.

I quant a les formes romàniques, no hem de perdre de vista, en fi de comptes, la possibilitat, que tanmateix vinguin de la forma grega, per contaminació de sinònims terminats en *-at*, *-al* etc. En cat., p. ex., la contaminació de *morat*, *encarnat*, *lleonat*, *llanat*, *ciscalat* etc.; passatges com el següent, de StVicentF, ens ensenyen com sovint anaven aplejats aquests mots: «cot e camisa de *cedat* e de *morat*» (*Serm.* II, 148 6); enumeracions així, sovint repetides, podien donar lloc a una mena de diplogia: «**cedón* e *morat*» > «*cedat* e *morat*».

Complementem les dades catalanes. La forma general fou *cedat*: «Pecia de *cedat*, 12 drs.; libra de ceta, 2 drs.; libra de filadís, 1 dr.» en lleuda ross. de mj. S. XIII (còpia de 1295, *RLR* IV, 367). «Peça de teles de Rems --- 2 drs.; posts de *cedats* doble de Lucha, 12 drs.; posts de *cedats* reforssats e plans, 8 drs.; porpra o *cedat* d'Oltramar o d'Espanya, o camelot o tot altre drap, d'aquest semblant: 3 drs.; passa de bagadells ---», Tarifa de Bna. de 1271 (*EntreDL* I, 158, §§ 72-74); «*cedat* --- *sendat* ---» 1274 (*BABL* VII, 236); «lo *sendat* del mantell, 2 lbs» a. 1400 (*InvLC*).

Literàriament, ja Llull: «De Virtut se pot hom mills ornar / que de *sendat* colr' e fresar, / de çella, escut, e pentinar»;¹ «çamellots (c-?) tots folrats de *cedat*», Eiximenis (*Terç*, *NCl.* VI, 53). Altrament és sabut que aquesta és la forma que es troba sovint des de Llull, Desclot i Jaume I; la variant *sendal* (com la cast. i fr.) és tardana: en el *Pierres de Provença*, S. XVII, i una cita del *DAG*, que seria de 1396; *sendar* és mall. (pron. *səndá* en una dita proverbial) i en dos docs de mj. S. XV. En castellà, encara que hi predomina molt *cedal*, també hi ha (llatunitzada) la forma semblant a la nostra: «una petia de *cedato* rubeo de Luca» en un inv. de Toledo de 1280 (*RFE* VIII, 334). En el S. XV